

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2004. május

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület közhasznúsági jelentése 2003.

(mely egyben éves jelentés és elnökségi beszámoló is)

- Számveteli beszámoló. Gazdasági beszámoló, Mérleg és Eredménylevezetés (ld. alább)
- Költségvetési támogatás nem kaptunk.
- Az Egyesületnek van vagyona: egy lakás (22 m²) iroda céljára + tárgyi eszköz + pénz eszköz + követelések = 8 533 000Ft
- Az Egyesület semmiféle cél szerinti juttatást nem adott.
- Az államháztartás alrendszeréből kapott támogatás:

Az Oktatási Minisztériumtól 600.000 Ft. A Miniszterelnöki Hivataltól 550.000 Ft. A Környezetvédelmi Alap Célelőirányzattól 12.092.000 Ft, ebből 5.881.757 Ft 2004. évre áthúzódó.

A támogatások célja az Egyesület általános célú működési feltételeinek biztosítása és a projektek megvalósítása volt. A támogatásokat a következőkre költöttük: működési költség, a KÖR kiadása, tanulmányút támogatása, szervezetfejlesztés, Ökokarácsony, módszertani munkák kiadása, helyi fenntarthatóság fejlesztése, NKNS újrainyomása, terjesztése, Zöld iskola projekt, Mocorgó puli tábor, Jeles napok kiadvány, környezetvédelmi plakát.

550 000 Ft	Miniszterelnöki Hivatal	Működési költségek
900 000 Ft	KAC pályázat	KÖR újság kiadása, módszerkosár
800 000Ft	KAC pályázat	Belső tk: Szervezetfejlesztés
950 000Ft	KAC pályázat	OSZ Találkozó
400 000Ft	OM pályázat	OSZ Találkozó
200 000 Ft	OM pályázat	Ökokarácsony
1 200 000 Ft	KAC pályázat	Olvasókönyv
300 000 Ft	KAC pályázat	Külső tk: Nagymamák KN-je
922 000 Ft	KAC pályázat	Helyi fenntarthatóság
3 000 000 Ft	KAC pályázat	NKNS újrainyomás, terjesztés
270 000 Ft	KAC pályázat	Mocorgó puli tábor
450 000 Ft	KAC pályázat	Jeles Napok kiadvány
800 000 Ft	KAC pályázat	Környezetvédelmi plakát
2 500 000 Ft	KAC pályázat	Komplex pályázat 1. rész: 1 600 000Ft Zöld iskola 900 000Ft Módsz. munkák kiadása

(KAC: Környezetvédelmi Alap Célelőirányzat, OM: Oktatási Minisztérium,)

- f) Más bevételek
 50 220 Ft Fővárosi Munkaügyi Központtól (ügyintéző bére)
 111 540 Ft Részvételi díjak: OSZT
 13 200 Ft Részvételi díjak: Múzeum és KN
 1 140 704 Ft Könyvek eladása
 625 350 Ft Tagdíj
 273 517 Ft 1%
 143 778 Ft Kamat
- g) Az Egyesület vezető tisztségviselői beosztásukért semmiféle juttatást nem kaptak.
 h) Az Egyesület 2003. évi közhasznú tevékenységének pontjai: (ld. alább)

Gazdasági beszámoló

Pénzforgalom:

		<u>Bankban lekötött</u>	<u>Bank</u>	<u>Pénztár</u>
Nyitó pénzeszközök:	5.012.056 Ft	3.338.681 Ft	1.669.804 Ft	3.571 Ft
Összes bevétel:	15.600.309 Ft			
Összes kiadás:	12.878.873 Ft			
Záró pénzeszközök:	7.733.492 Ft	3.088.716 Ft	3.719.821 Ft	314.624 Ft

7.123.161 Ft	Bankban ill pénztárban lévő záró pénzeszköz
560.000 Ft	Kölcsön
27.000 Ft	Kétszer utalt
15.000 Ft	Szakképzés (APEH)
8.331 Ft	Adó, TB túlfizetés a kerekítések miatt
7.733.492 Ft	Összesen záró pénzeszközök

	Program	Bevétel	Áthozat 2002-ről	Kiadás	Áthúzó 2004-re
	A) ALAPMŰKÖDÉS				
1	Ált. működési költségek	550 000		1 595 730	
2	Irodahelyiség fenntartása			226 009	
3	Üggyvezető igazgató bére+járul.			1 369 050	
4	Ügyintéző bére +járulék	50 220		286 570	
5	Infrastruktúra fejlesztése				
6	PR-tevékenység			416 113	
7	KÖR + Módszerkosár 4 db	900 000	258 910	641 090	
8	Közzgyűlés és Eln. ülés			112 792	
9	Választmányi ülés			6 923	
10	Aranvgvapjasok ülése				
11	Szakmai csop. alakulása				
12	Helvi csop. alakulása				
13	Internet honlap				
14	Belső tk.: Szervezetfejl.	800 000		800 632	
15	Egyéb, nem tervezett ktsz				

B) ÁLLANDÓ PROJEKTEK				
21	Orsz. szakmai találkozó	1 461 540	510 195	951 345
22	Ökocarácsony	200 000		243 563
23	Helvi csop. rendezv.			70 249
24	Szakmai csop. rendezv.			
25	NOE rendezvény			
26	Madarak és fák napja			4 327
27	Tagok egyéni továbbk. támog.			3 681
28	Tanulmányutak támogatása			39 396
29	Pályázat tagjaink számára			
30	NKNS megvalósítása			
31	Módszertani munkák kiadása *	2 100 000		300 003
32	Könyvtárfejlesztés			
33	Könyvek reprint úrakiadása			
C) ESETI PROJEKTEK				
41	Külső tk.: Nagymamák KN-e *	300 000		300 000
42	Külső tk.: Házi fortélyok			
43	Fennt. fejl. helvi programja *	922 000		351 150
44	NKNS újranyomás, terjesztés *	3 000 000		1 793 730
45	Múzeum és KN programok	13 200		9 425
46	Zöld iskola projekt '01.	1 600 000	791 057	791 057
47	Zöld iskola projekt '02. *			
48	Tábor (Mocorgó puli)	270 000		357 138
49	Almássy Szabadidőkp. progr.			9 000
50	10 éves jubil. kiadvány			
51	Jeles napok kiadvány	450 000	750 000	1 166 930
52	Föld Napja az Almássy téren			
53	Kvédelmi plakát	800 000		806 265
54	Egészség és környezet			
55	Tanfolyam akkreditálás			
56	Farsang			75 976
57	KN mintaprogram			252 454
D) EGYEBEK				
61	Könyvek eladása	1 140 704		80 030
62	Tagdíj	625 350		
63	1% (271 879 + 1 638)	273 517		
64	Kamat	143 778		
65	Banki költség			118 245
	Összesen:	15 600 309		12 878 873
				5 477 117

*: áthúzódik 2004-re

Behán Erzsébet

KÖZHASZNÚ EGYSZERŰSÍTETT BESZÁMOLÓ MÉRLEGE

2 | 0 | 0 | 3 | ÉV

eFt

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Befektetett eszközök (2-4. sorok)	683		835
2.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK			
3.	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	683		835
4.	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK			
5.	B. Forgóeszközök (6-9. sorok)	5012		7698
6.	I. KÉSZLETEK			
7.	II. KÖVETELÉSEK			575
8.	III. ÉRTÉKPAPÍROK			
9.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	5012		7123
10.	ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN (1.+5. sor)	5695		8533
11.	C. Saját tőke	5685	10	8533
12.	I. INDULÓ TŐKE / JEGYZETT TŐKE	2072		2072
13.	II. TŐKEVÁLTOZÁS / EREDMÉNY	11394		9470
14.	III. LEKÖTÖTT TARTALÉK			
15.	IV. TÁRGYÉVI EREDMÉNY ALAPTEVÉKENYSÉGBŐL (KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGBŐL)	7781	10	3009
16.	V. TÁRGYÉVI EREDMÉNY VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉGBŐL			
17.	D. Tartalék	97		5846
18.	E. Céltartalék			
19.	F. Kötelezettségek (20.-21. sorok)	107	10	5846
20.	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK			
21.	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	107	10	5846
22.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN (11.+17.+18.+19. sor)	5695		8533

KÖZHASZNÚ EGYSZERŰSÍTETT BESZÁMOLÓ EREDMÉNYLEVEZETÉSE

2 | 0 | 0 | 3 | ÉV

eFt

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Összes közhasznú tevékenység bevétele (I.+II.)	9394		9719
2.	I. PÉNZÜGYILEG RENDEZETT BEVÉTELEK (1.+2.+3.+4.+5.)	9934		9719
3.	1. Közhasznú célú működésre kapott támogatás	600		550
4.	a) alapítótól			
5.	b) központi költségvetéstől			
6.	c) egyéb, ebből 1%			274

7.	2. Pályázati úton elnyert támogatás	5585		6810
8.	3. Közhasznú tevékenységből származó bevétel	2019		
9.	4. Tagdíjból származó bevétel	625		625
10.	5. Egyéb bevétel	565		1460
11.	II. PÉNZBEVÉTELT NEM JELENTŐ BEVÉTELEK			0
12.	B. Vállalkozási tevékenység bevétele (1.+2.)			
13.	1. Pénzügyileg rendezett bevételek			
14.	2. Pénzbevételt nem jelentő bevételek			
15.	C. Tényleges pénzbevételek (A./I.+B./2.)			
16.	D. Pénzbevételt nem jelentő bevételek (A./II.+B./2.)			
17.	E. Közhasznú tevékenység ráfordításai (1.+2.+3.+4.)	17175		12728
18.	1. Ráfordításként érvényesíthető kiadások	17175		12728
19.	2. Ráfordítást jelentő eszközváltozások			
20.	3. Ráfordítást jelentő elszámolások			
21.	4. Ráfordításként nem érvényesíthető kiadások			
22.	F. Vállalkozási tevékenység ráfordításai (1.+2.+3.+4.)	0		0
23.	1. Ráfordításként érvényesíthető kiadások			
24.	2. Ráfordítást jelentő eszközváltozások			
25.	3. Ráfordítást jelentő elszámolások			
26.	4. Ráfordításként nem érvényesíthető kiadások			
27.	G. Közhasznú tevékenység eredménye (1.+2.)	7781		3009
28.	1. Tárgyév pénzügyi eredménye (A./I.-E./1.-E./4.)	7781		3009
29.	2. Nem pénzben realizált eredménye (A./II.-E./2.-E./3.)	0		
30.	H. Vállalkozási tevékenység eredménye (1.+2.)	0		0
31.	1. Tárgyévi adóalapot jelentő pénzügyi eredménye (B./1.-F./1.-F./4.)			0
32.	2. Nem pénzben realizált – adóalapot jelentő – tárgyévi eredmény (B./2.-F./2.-F./3.)			
33.	I. Összes pénzügyi eredmény (±G./1.±H./1.)	7781		3009
34.	J. Nem pénzben realizált eredmény (G./2.+H./2.)			0
35.	K. Adófizetési kötelezettség	0		0
36.	L. Vállalkozási tevékenység tárgyévi adózott eredménye (H.-K.)	0		0
TÁJÉKOZTATÓ ADATOK				
37.	A. Pénzügyileg rendezett személyi jellegű ráfordítások			2788
38.	1. Bérköltség			1223
39.	ebből: – megbízási díjak			218
40.	– tiszteletdíjak			
41.	2. Személyi jellegű egyéb kifizetések			1565
42.	3. Bérjárulékok			416
43.	B. A szervezet által nyújtott támogatások (pénzügyileg rendezett)			0
44.	ebből: a Korm.rend. 16.§(5) bekezdése kötelezettséggént elszámolt és továbbutalt, illetve átadott támogatás			0

Tartalmi beszámoló

Az egyesületnek jelenleg 710 tagja van.

Elnökség, Választmány

A 9 tagú vezetőség munkáját Marsi Mónika ügyvezető igazgató és Szekeres Tamás segíti. A vezetőségben ebben az évben változás történt. Egészségi állapota miatt lemondott Barabás Zoltán, és helyette szeptemberben Treiber Zsuzsát kértük fel elnökségi feladatok ellátására, ezt a Választmány októberben megerősítette.

Az elnökség ebben az évben 2 havonta ülésezett, és közben az Operatív csoport látta el a döntést nem igénylő feladatokat.

Áprilisban és szeptemberben tartottunk közgyűlést és választmányi ülést, októberben Debrecenben külön választmányi ülésünk is volt.

Az elnökség tavasszal egy szervezetfejlesztési tréningen vett részt Szentendrén, amit Szamos Erzsébet vezetett.

Az Alapszabályt és az SZMSZ-t átdolgoztuk.

A Határozatok táráat Tóthné Timár-Geng Csilla folyamatosan vezeti.

Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia

Ebben az évben a Stratégia Szervező Bizottsága - Kelen Gábor, Vásárhelyi Tamás, Victor András, Vásárhelyi Judit, Treiber Zsuzsa, Behán Erzsébet, Tóthné Timár-Geng Csilla - újból többször összeült, és elkezdték a nyomtatással, a terjesztéssel és a megvalósítással kapcsolatos teendők szervezését.

Az átdolgozott Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégiát kiadtuk pályázati pénzből, és a honlapunkon is megtalálható már.

A Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottságában végzett munka

A Környezet- és Természetvédő Szervezetek 2003. évi OT-ja a MKNE képviselőjében Vásárhelyi Juditot delegálta ebbe a bizottságba. A bizottság valójában csupán 2004. május 1-je után fog megalakulni, mégis már az előkészítő időszakban is sok munkát végzett Vásárhelyi Judit. Ezek között az első a HEfOP Pogramkiegészítő Dokumentum véleményezése volt, különös tekintettel a fenntartható fejlődésre vonatkozólag.

Közben aktívan részt vett a HEfOP MB mindhárom eddig tartott előzetes ülésén (2003. szeptember 30-án, december 19-én és 2004. január 23-án). Mind a MB ülésein, mind a civil MB tagok folyamatos együttműködésén felvetette valamennyi bizottságban a „fenntartható fejlődés” albizottság létesítését, és közös, a civilek által is megbízhatónak tartott fenntarthatóság-szakértői gárda felkérését.

Kiadványok:

Ebben az évben elindult Treiber Zsuzsa vezetésével a *Gyertek velem* sorozat további kiadványainak megtervezése is.

Nyiratiné Németh Ibolya szerkesztésében a *Jeles napok* CD elkészült, s a *Környezeti nevelési olvasókönyv* jelenleg kiadásra vár. A környezeti nevelési mintaprogramok kidolgozása is már 2003. decemberében elkezdődött. A Jubileumi kiadvány összeállítása folyamatban van – Treiber Zsuzsa, Vásárhelyi Tamás, Horváth Kinga munkája alapján.

A *Biodiverzitás* plakát tartalmi igazgatója Victor András volt, az elkészítésében, a megjelentetésében közreműködött Szekeres Éva és Marsi Mónika.

Decemberben Zsila Sándor fotóművész képeivel egy falinaptárat készítettünk, melynek megszervezői Marsi Mónika és Szekeres Tamás voltak.

Kiadványaink terjesztésének alapelveit átdolgozta Treiber Zsuzsa, Kun Lászlóné, Marsi Mónika és Szekeres Tamás, a szórólapunkat átdolgozta Victor András. A különböző rendezvényeken, konferenciákon a könyvadását minden alkalommal Marsi Mónika és Szekeres Tamás szervezte és végezte, illetve egy alkalommal Kun Lászlóné.

Honlap

Idén már működött a honlapunk és egyre tartalmasabb lesz. Szekeres Tamás gondozza, bővíti, és Treiber Zsuzsa figyelemmel kíséri, segíti ezt a munkát.

Az egyesületben a következő rendezvényeket vagy akciókat szerveztük:

1. Az egyesületi farsangot a TIT-ben a Báli Bizottmány szervezésében rendeztük meg /Behán Erzsébet, Treiber Zsuzsa, Szamos Erzsébet, Vásárhelyi Judit, Vásárhelyi Tamás/
2. Az Almássy téri Szabadidő Központban az egyesület képviselőjében Treiber Zsuzsa két alkalommal tartott foglalkozást.
3. A Föld napja rendezvényt helyi szervezésekben tettük emlékeztetővé, és Treiber Zsuzsa az Almássy téri Szabadidő Központban is tartott foglalkozást.
4. A Madarak, fák napja Nádai Béla szervezésében már rendszeres programunk, ahol Kun Lászlóné, Szabó Zsuzsa és Victor András is vezetett terepgyakorlatot.
5. A 2003-as évben először képviselttük magunkat a Diák-szigeten Kun Lászlóné személyében, jelenleg még csak megfigyelőként.
6. A Mocorgó táborát idén Dévanyán szerveztük meg Saly Erika vezetésével a Körös-Maros Nemzeti Park új oktatóközpontjában. A mintatábor a pályázatunk nyerteseinek, a tanárképzős ifivezetőknek és az oktatóközpont munkájának segítésére, ötletadónak is szerveztük. A programok szervezői, vezetői Marsi Mónika, Nádai Béla, Saly Erika, Tóthné Timár-Geng Csilla és Victor András voltak.
7. Az Országos találkozót idén Tokajban szervezte meg Dankó József, Vásárhelyi Judit és Treiber Zsuzsa.
8. Külföldi tanulmányutat szervezett Nyiratiné Németh Ibolya Salzkammergutba, a Bajor Alpokba.

9. Rendszeresen működött a klub Vanek Úr Kávéházában Vásárhelyi Judit irányításával.
10. Egyesületünk kezdeményezésére összeállt egy munkacsapat az iskolák Környezeti nevelési programjának segítésére. Victor András vezetésével Szentendrén felkészítették a résztvevőket a mintaprogramok elkészítésére.
11. Az Ökocarácsonyt Budapesten Trescsik Angéla szervezte ebben az évben is, és több KÖR társunk tartott ott színvonalas kézműves foglalkozást.

Az egyesület képviselői a következő rendezvényeken vettek részt:

1. A Zöldek Országos Találkozóján Szombathelyen Kun Lászlóné volt az egyesület küldötte, és Labanc Györgyi az OT országos küldöttjeként a KVVM társadalmi szervezetek bizottságában képviselte az egyesületet.
2. A Környezeti Nevelési Konferencián Victor András és Labanc Györgyi mint előadó és Kun Lászlóné mint résztvevő volt jelen.
3. Az Egészségnevelési Konferencián Labanc Györgyi a KGI felkérésére előadást tartott, és Kun Lászlóné, Saly Erika, Treiber Zsuzsa képviselte az egyesületet.

Helyi csoportok

Pécsett, Hódmezővásárhelyen, Debrecenben és Nagykanizsán működő helyi csoportjaink külön is szerveztek a tagoknak programokat. A helyi csoportok elnökségi felelőse Saly Erika.

Baranyai csoport, vezetője: Adorján Rita

Márciusban a Pannon Power Rt. hőerőművét látogatták meg. A programot a Környezetünkért Alapítvánnyal szervezték közösen.

Áprilisban *Nyuszi ül a körben* húsvéti kézműves napot tartottak Árpádtetőn, az erdészet erdei iskolájában.

Októberben Gyűrűfüre, a nevezetes ökofaluba szerveztek kirándulást.

November a KöNKOmp regionális környezeti nevelési műhelybeszélgetésén vettek részt, ahol Tolna, Somogy és Baranya zöld szervezetei vettek részt.

Az Ökocarácsonyt decemberben tartották a Pécsi Terráriumban, és a Cserkúti Faluszépítő és Környezetvédő Egyesület karácsonyi programját is segítették.

Szellőröksák – Debrecen, vezetője: Dr. Csapóné Tábori Hajnalka, Csetreki Ernőné

Februárban *Hogyan farsangoltak Csokonai városában?* címmel előadást, családias összejövetelt szerveztek.

Tavasszal ellátogattak a Református Kollégiumba és Oratóriumba.

A Madarak és fák napja alkalmából óvodai szavalóversenyt rendeztek, majd „Ismerjük meg a bihari tájat” – 2 napos kirándulást szerveztek.

Nyáron egy hetes túrán vettek részt a Börzsönyben a Duna-Ipoly Nemzeti Park megismerése céljából. 2003. október 21-én az egyesület a választmányi ülését Debrecenben tartotta, a vendéglátók és a szervezők a Szellőröksák voltak. Ezt összekötöttük a daruk vonulásának a megtekintésével a Hortobágyon.

Novemberben gyalogtúrát szerveztek a Nagyerdőn. A terepgyakorlaton tapasztaltak az óvodai-iskolai környezeti nevelésben hasznosíthatóak.

Az év végén Madárkarácsonyt szerveztek az Erdei Házban, árva gyerekeknek betlehemeztek és meg is ajándékozták őket.

Zöld Kapocs – Hódmezővásárhely, vezetője: Walterné Böngyik Terézia

A csoport 2002-ben alakult mint Környezeti Nevelők Munkaközössége. A „Hulladék vagy mi?” című tanácskozáson az egyesületből Labanc Györgyi és Victor András tartott előadást és vezetett szekciót a munkaközösségnek, majd az egész szervezet kapcsolódott egyesületünkhöz.

Ebben az évben a Magyar Madártani Egyesülettel továbbra is szoros kapcsolatot tartottak fenn, több közös programot szerveztek: Madárpark látogatása, téli madáretetés, játékos foglalkozások az óvodákban, iskolákban.

Gurul a zöld labda óvodás játékfoglalkozásokat szerveztek.

Bekapcsolódtak az Autómentes világnap rendezvénysorozatába és Komposztbulit szerveztek a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítésére.

Biokertet alakítottak ki két iskolában, és elindították a *Zöld óvoda* programot.

Ebben az évben egy pályázatot nyertek, amelynek támogatásával a következő évben egy tanösvény kialakítását tervezik megvalósítani.

Szakmai csoportok

A hasonló érdeklődésű tagok szakmai csoportokat hoztak létre. Jelenleg 3 ilyen csoport működik:

Forrás csoport – vezetője Szamos Erzsébet

Múzeumi szakmai csoport – vezetője Czabánné Tarnói Judit

Vegy -Tan csoport – vezetője Lomniczy Kinga

A szakmai csoportok elnökségi felelőse, a kapcsolattartó: Treiber Zsuzsa

Az 1993-ban alakult **Forrás csoport** az emberi kapcsolatok minőségének javítását tűzte zászlajára. A vezetője 2003-ban Kunbáonyban sikeres tréninget vezetett a tagoknak a környezeti nevelés hatékonysága érdekében.

A **Múzeumi szakmai csoport** tagjai ebben az évben bekapcsolódtak a *Múzeumot mindenkinek* program kidolgozásába.

A **Vegy-Tan csoport** ebben az évben alakult Victor András kezdeményezésére, és kéthavonta tartják az összejöveteleiket. Eddig fontos környezetvédelmi témákat vitattak meg.

Pályázatok:

Ebben az évben is sok pályázatot írtunk, több pályázatunk folyamatban van jelenleg is. 2003-ban 4 pályázattal számoltunk el: a *Zöld iskola*, a *Helyi fenntarthatóság*, a *Környezetvédelmi plakát* és a *Mocorgó puli tábor* pályázatával.

A Zöld iskola projektet Albert Judit és Victor András vezette. Ebben az évben elkészült a kiadvány végleges változata, és az elszámolás is megtörtént.

„Az iskola szerepe a helyi fenntarthatóság védelmében” projektet is KAC pályázatból finanszíroztuk, amit Vásárhelyi Judit nyújtott be, és mint projektgazda gondozott is. A 2003-as évben Huszárok-előpusztán a nagyvázsonyi tanároknak műhelymunkát szervezett,

és egy hasonló című kiadvány kiadását készítette elő, ami már 2004 februárjában meg is jelent.

Ezeken kívül még 6 különböző témájú 2004-re áthúzódó pályázatunk van.

PEA pályázat előkészítése Kelen Gábor vezetésével az elnökség és a választmány tagjaival történt több alkalommal /Albert Judit, Bagi Éva, Saly Erika, Szamos Erzsébet, Tóthné Timár-Geng Csilla, Vásárhelyi Judit, Vásárhelyi Tamás, Victor András, Ambrózy Márton/ A pályázaton sajnos nem nyertünk, de a kidolgozott anyagokat továbbra is lehet még jól használni.

KÖR:

2003-ban 4 alkalommal jelent meg a KÖR Labanc Györgyi szerkesztésében és Victor András irányításával. A *Módszerkosarat* Nyiratiné Németh Ibolya állítja össze, szerkeszti a tagok által beküldött anyagokból.

A KÖR-ben ebben az évben új rovatokat indítottunk *Az olvasó lelki békéje* c. rovat a verseivel, a *Mindennapi örömök* pedig az örömteli események említésével színesíti újságunkat.

Puli-díjasok:

Kelen Gábor, Kun László, Lengyák István, Barna Imre *fekete puli*, Pintér Tibor *szürke puli*, Adorján Rita *fehér puli* és Nyiratiné Németh Ibolya *fehér puli fia fekete* díjat kapott. A puli-díjak odaítélésének a rendjét átdolgoztuk, amit Saly Erika fogott össze.

Tiszteletbeli tagok

Ebben az évben Dr. Sólyom Lászlót és Jane Goodall-t választottuk tiszteletbeli tagunknak.

A tartalmi beszámolót összeállította: Tóthné Timár-Geng Csilla titkár

Jövőkép

Kedves Tagtársaim!

Az alábbiakban vitára bocsátom az egyesület jövőképe, valamint közép- és hosszú távú céljaira vonatkozó elképzeléseimet. A javaslatot az elmúlt évek tevékenysége alapján állítottam össze, abban tehát minden kedves tagtársam munkája is benne van. Nagyon szeretném – s ez nemcsak az én véleményem –, ha termékeny vita és továbbgondolás követné ezeknek a terveknek a közzé tételét. A következő KÖR-ben (lapzárta aug. 20.!) teret biztosítunk a vitának, de gondoskodunk arról is, hogy a papíron vagy e-levelelben beérkező vélemények is felkerüljenek a honlapunkra.

Jövőképünk szerint tíz év múlva az egyesület

- a magyarországi környezeti nevelés elismert alappillére és koordinálója
- tevékenységét a kormányzati és nem-kormányzati szféra egyaránt elismeri és támogatja
- szervezeti felépítését tekintve kiforrott és erős
- infrastruktúrája fejlett
- gazdasági helyzete biztos és kiegyensúlyozott
- vezetősége és tagsága harmonikusan együttműködik
- helyi csoportjainak működése nagyjából lefedi az ország területét
- szakmai csoportjainak sokfélesége minden érintettnek lehetőséget ad a bekapcsolódásra
- tevékenysége révén a környezeti nevelés fontosságának megfelelő helyet kap mind az iskolarendszerű oktatásban-nevelésben, mind az azon kívüli szemléletformálásban
- véleményét, tanácsait a fontosabb országos környezetvédelmi projektek megtervezésekor rendszeresen kikérik
- környezeti nevelési témában országosan ismert könyvkiadó

Egyesületünk közép- és hosszú távú céljai

1. Humán erőforrás fejlesztés, szervezetfejlesztés

<i>Középtávú célok (a következő 3 évre)</i>	<i>Hosszútávú célok (10 év múlva)</i>
Szervezetfejlesztő tréningeket tartunk az egyesület vezető testületeinek tagjai számára.	
Az emberi kapcsolatok javítása (mint a környezet-harmonikus lét alapfeltétele) érdekében szélesebb körben is tréningeket tartunk.	
Fejlesztjük az egyesület központi és helyi vezetőinek környezeti kulcskompetenciáit.	
Nyitunk az ifjúság felé, azaz több fiatalt vonunk be az egyesület munkájába.	A tagság átlag-életkora lényegesen alacsonyabb a jelenleginél.
Nyitunk a nem-pedagógusok felé, azaz törekszünk arra, hogy több nem-pedagógus tagunk legyen.	Tagjaink között meghaladja a 30%-ot a nem-pedagógusok aránya.
Erősítjük az önkéntes munka szervezését; több önkéntest vonunk be az egyesület programjaiba.	
Segítjük további helyi csoportok alakítását és működését.	A munka nagy részét már a helyi csoportokhoz delegáljuk.
Segítjük további szakmai csoportok alakítását és működését.	Legalább tíz szakmai csoportunk működik.
Fejlesztjük forrás-teremtési tevékenységünket	Gazdaságilag több lábbon állunk.
Fejlesztjük könyvkereskedői tevékenységünket.	A könyveladás biztos anyagi bázis
Fejlesztjük PR tevékenységünket és információ-terítési módszereinket.	Kiadványokat jelentetünk meg 20 éves tevékenységünkről.
Honlapunkat felfejlesztjük, interaktívvá tesszük.	Honlapunk látogatott és ismert.

2. Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia

Megkeressük a <i>Stratégia</i> javaslatainak megvalósításban kulcs-szerepet játszó célcsoportokat és kidolgozzuk az együttműködés lehetséges formáit.	Rendszeres visszajelzést gyűjtünk a <i>Stratégia</i> javaslatainak megvalósulásáról.
Szorgalmazzuk, hogy a minisztériumok építsék be távlati munkaterveikbe a <i>Stratégia</i> vonatkozó javaslatait.	Tíz minisztérium hivatkozik távlati terveiben a <i>Stratégiára</i> .
Összegyűjtjük, értékeljük és publikáljuk a javaslatok megvalósulásának eredményeit.	Szektorközi együttműködésben évente elkészül a <i>Stratégia</i> országos operatív megvalósítási programja.
Országos konferenciát rendezünk (2005-ben) a <i>Stratégia</i> megvalósulási folyamatáról és a környezeti nevelés helyzetéről	
Előkészítjük a fentiek alapján a <i>Stratégia</i> 3. kiadását	Rendszeressé válik a <i>Stratégia</i> frissítése és újbóli megjelenítése.

3. Iskolazöldítés

Összegyűjtjük és rendszerezük az iskolák környezetbarátá válásának lehetséges tartalmi területeit	
Fejlesztjük a környezetbarát iskola (és általában a fenntarthatóságra nevelés) módszereit.	Kézikönyvet adunk ki a környezetbarát iskolává válásról.
Létrehozunk egy országos iskolazöldítési módszertani és szolgáltató központot, s mellette egy szakértői hálózatot.	Folyamatosan működtetjük az országos iskolazöldítési központot.
Kiválasztjuk a célcsoportokat és felkészítjük őket az iskolazöldítési országos mozgalomba való sikeres bekapcsolódásra.	Az iskolazöldítés széles körben ismert mozgalommá válik.
Értékelő áttekintést készítünk az iskolák környezetbarátá válásának folyamatáról és a fenntarthatóságra nevelés helyzetéről.	

4. Helyi fenntarthatóság

Kidolgozzuk és fejlesztjük a kistérségek fenntartható fejlődésének néhány tudati, szemléleti, nevelési módszerét.	Kidolgozzuk a kistérségek fenntartható fejlődésének elveit és módszertanát.
Iskolák tantestületeit felkészítjük arra, hogy a település (vagy a kistérség) ökológiai-kulturális fenntartható fejlődésének segítői (vagy vezetői) legyenek.	Folytatólagosan segítünk iskoláknak fenntarthatóságot célzó munkájukban.

5. Egészség és környezeti nevelés

Országos konferenciát szervezünk a témában a meglévő tapasztalatok összegzésére és a további irányok kijelölésére.	
Összegyűjtjük az egészséges életre nevelés hatékony iskolai kezdeményezéseit, s ezekből tanulmányt készítünk.	Kidolgozzuk a környezetegészségügy iskolai nevelési módszertanát.

6. A fenntarthatóságra nevelés évtizede (2005-2014)

Kidolgozunk az évtizedhez egy 10-éves munkatervet, melyben a szektorközi együttműködés fejlesztése kap központi szerepet.	
Kiadványokkal, továbbképzéseken stb. felkészítjük a neveléssel-oktatással kapcsolatban állókat arra, hogy a fenntarthatóságra nevelés évtizedének hatékony megtartását minden szinten segítsék.	Készülünk az évtized tapasztalatainak összegzésére és megfogalmazzuk a további teendőket.
Országos konferenciát rendezünk az évtized megnyitásaként (2004-ben) a környezeti nevelés és fenntarthatóságra nevelés kérdéseiről.	

7. A környezeti nevelők tartalmi-módszertani segítése

Környezeti nevelési kiadványokat, CD-eket stb. jelentetünk meg, ide értve információs anyagok terjesztését, új munkák publikálását, és nehezen hozzáférhető „klasszikus” könyvek újrakiadását is.	Rendszeresen megjelentetünk egy országos környezeti nevelési folyóiratot.
Találkozókat, továbbképzéseket, konferenciákat szervezünk a környezeti nevelés tartalmi és módszertani fejlesztése érdekében.	
Rendezvényeket tartunk az egyesületi tagságon túliak számára is a környezeti kultúra terjesztése érdekében.	
Fejlesztjük a környezeti nevelési táborok és terepgyakorlatok módszertanát gyakorlati példák (pl. mintatáborok) szervezése útján.	
Fejlesztjük és terjesztjük az élményközpontú és játékos környezeti nevelés módszereit.	
Kidolgozunk televíziós környezeti nevelési műsorokat	Állandó műsort szerkesztünk.
A nem-pedagógus környezeti nevelők – pl. szülők és nagyszülők – környezeti kultúráját fejlesztjük tanfolyamok, kiadványok, tanácsadás stb. útján.	Nem-pedagógusok is nagy számban jelentkeznek a programjainkra.
Műhelyt működtetünk a környezeti kulcskompetenciák fogalmának meghatározása érdekében.	Kidolgozzuk ezen kompetenciák fejlesztésének rendszerét és módszertanát.
Továbbképzéseket tartunk a környezeti kulcskompetenciák fejlesztésére.	
A környezeti jeles napok megünnepléséhez segítséget nyújtunk kiadványok megjelentetése útján.	
Speciális, szakmai környezeti nevelési segítséget nyújtunk az azt igénylőknek szakmai csoportjainkon (Múzeumi, Vegy-Tan, Óvónői, Emberi erőforrás csoport) keresztül.	Szakmai csoportjaink rendszeres módszertani „szolgáltatást” nyújtanak.

Victor András

A MKNE a Környezet- és Természetvédelmi Szervezetek Országos Találkozóján

Debrecen, 2004. március 27-29.

Az Egyesület változatos formákban vett részt az idei „zöld OT”-n: számos tagja volt jelen! Ezen kívül egyik elnökségi tagja, Kun Lászlóné a mandátumvizsgáló bizottság tagjaként működött. Másik elnökségi tagja, Labanc Györgyi vezette a környezeti nevelési szekciót, ahol az NKNS-t is bemutatta a résztvevőknek.

Victor András elnök az MKNE képviselőjét a szavazásokkor Vásárhelyi Juditra ruházta, aki igyekezett a jelöltekről alkotott legjobb ismeretei szerint használni azt.

Végül pedig Marsi Mónika ügyvezető igazgató demonstrálta és árusította az egyesület kiadványait!

Vásárhelyi Judit

A civil zöld mozgalom

(non-profit természet- és környezetvédelmi szervezetek) 2004-es állásfoglalása a 2002-2003-as állásfoglalások tükrében, a környezeti és fenntarthatóságra nevelés hatékonyabb működéséért és megvalósulásáért Magyarországon

- A környezeti nevelés az állam, az önkormányzatok és minden pedagógus törvényben rögzített feladata (1995. évi LIII. tv.).
2003-ban talán ennek a törvénynek a hatására is a közoktatási törvény megváltozott, s előírja, hogy minden iskolának ki kell dolgoznia egészséges életmódra nevelési és környezeti nevelési programját – megvalósítva minden környezeti nevelő álmát.
- Javaslatunk, hogy az Egészségügyi Minisztérium mintájára (2005-től biztosítja a féléllású tanárt és a megfelelő anyagi háttérrel az egészséges életmódra neveléshez) legyen az iskoláknak féléllásban környezeti nevelő tanára (pl. környezettan tanárszakos), aki a környezeti nevelés felelőse, így koordináltan megvalósulhat az elmélet mellett az életkorhoz igazodó magas szintű szemléletformálás.
- Ezzel egyidőben javasoljuk, hogy az OM tegyen meg mindent azért, hogy a természettudományos tantárgyak óraszámának arányát növelhessük (órakeret-növelés, anyagi háttér biztosítása stb.), hiszen a környezeti nevelés eredményes megvalósítása speciális (érzékenyítő, projekt, terepi, tapasztalati) módszereket feltételez, melyek sokkal időigényesebbek a hagyományos módszereknél.
- Azok az intézmények, amelyek helyi pedagógiai programjaikat a környezeti nevelésre és a fenntarthatóságra nevelésre építik, többletfeladatokat vállalnak el. A törvényi kötelezettségek teljesíthetősége érdekében kérjük, biztosítsák ezen feladatok elkülönített, csak környezeti nevelésre fordítható normatív támogatását.
- A fenntarthatóságra való nevelés helyi pedagógiai programja mellé minimál programként az oktatási intézmények hozzanak létre, alakítsanak ki olyan tantermet,

laboratóriumot vagy egyéb helyiséget, amely a fenntarthatóság elveinek bemutatására szolgál.

- Kérjük az oktatási intézményeket és a civil szervezeteket, hogy a környezeti nevelés megvalósítása során részesítsék előnyben a lakóhelyen megszervezett terepi programokat, a helyi tudás és a szülőföldhöz való kötődés érdekében.
- Kérjük a minisztériumokat (KvVM, OM, GYISM, GKM, stb.), hogy a kiírt pályázatoknál, azok elbírálásnál a fentieket részesítsék előnyben.
- Szükséges az alapvető környezeti nevelési, oktatáspolitikai dokumentumok fogalmi tisztázása. Ehhez az OM teremtsen meg központilag a lehetőséget (Káté, értelmező szótár, konferenciák, továbbképzés).
- Azokat a civil szervezeteket, akik állami feladatot átvállalva, kiemelten foglalkoznak a környezeti neveléssel, lakossági szemléletformálással, részesítsék normatív támogatásban. A KvVM „oktatásra” szánt keretéből ne maradjanak ki a civilek, hiszen sok szervezet állami feladatokat lát el a környezeti nevelés, oktatás, képzés területén is.
- Dicséretes, hogy hosszú évtizedek harca után öt minisztérium (OM, KvVM, GKM, GYISM, MEH) elfogadta, és megfelelő anyagi háttér megteremtésével, mint más tanulószervezési módot támogatja az erdei iskolai programokat, mert így szeretnék elérni, hogy minden gyermek tanulmányai során legalább egyszer eljusson oda. Javasoljuk, hogy legalább ilyen erővel biztosítsák az anyagi lehetőségeket, az erdei iskolát, óvodát megalapozó környezeti nevelésre, hisz „anélkül az sem jöhetne létre”.
- Kérjük az OM-ot, hogy részesítse előnyben a külső világ tevékeny megismerésére fordítható fejkvótával azokat az óvodákat, amelyek pedagógiai programjukat a környezeti nevelésre építve évek óta szervezik az erdei óvodát is.
- Az iskolai környezeti nevelést iskolán kívüli formában segítő (oktatóközpont, tábor, egyéb terepi programok) civil szervezetek tevékenységét hátráltatja a felsőfokon képzett terepi programvezetők, szakemberek, alacsony száma. Szükséges a felsőoktatási szintű képzés és továbbképzés megvalósítása e területen.
- Állami stratégia legyen a környezeti nevelés, a Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia alapvetései szerint, hogy az ország felkészülten fogadhassa a „Fenntarthatóságra nevelés évtizedét” 2005-2014 (ENSZ). Ezért a minisztériumok vagy háttérintézményei dolgozzák ki a fenntarthatóságra nevelés, tanulás stratégiáját.
- A környezeti és fenntarthatóságra nevelés ügye a KvVM-től súlypontilag kerüljön át az OM-hez, mert oda tartozik. Hosszabb távon így már reális célként merülhet fel annak elérése, hogy az OM célzottan finanszírozza az oktatást segítő intézményeket is.
- Felszólítjuk a kormányt, hogy (más országok mintájára) hozzon létre önálló környezeti nevelési törvényt, ami elősegíti a problémák megoldását.

Labanc Györgyi

Az iskola szerepe a helyi fenntarthatóság védelmében: a II. műhely

A MKNE projektjei a fenntarthatóságra képzés terén

A projektet a MKNE-nek a környezeti fenntarthatóság érdekében már viszonylag korán kezdeményezett programja részeként fogalmazzuk meg (*Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia* I. és II. (1998, 2003), *Az iskola szerepe a helyi fenntarthatóság védelmében*, műhely a monostorapáti általános iskola tantestületének (2000), *Bimbó boci bóklászása* (2001), *Iskolazöldítés* (2001-). A projekt lényegében két részből állt: a) kétnapos műhelymunka a nagyvázsonyi Várnai Zseni Általános Iskola tantestülete számára és b) a 2000. és a 2003. évi műhelyekből általánosítható eredmények, ajánlások kiadása a hasonló című füzetben.

Műhely a nagyvázsonyi tanároknak

A nagyvázsonyi tanároknak tartott műhely előkészítése gyanánt először elvégeztük a háttéranyagok gyűjtését, szemlélését a helyi fenntarthatóságra, a Balaton-felvidék értékeire, környezeti nevelési erőfeszítéseire vonatkozólag. Ezután megnyertük az iskola vezetését a gondolatnak, kiválasztottuk a műhely alkalmas helyszínét és összegeztük mindazokat a pedagógiai projekteket, amelyek az utolsó néhány évben a Balaton-felvidéken törekedtek az iskolák működési helyének környezetét védeni. A közismert értékekkel rendelkező térségen belüli pedagógiai erők mozgósítása kedvéért választottuk az egyesület tagjai közül a két helyi tréner Paloznacról és Balatonedericsről.

A műhelyt Huszárokölöpusztán, 2003. november 14-16-án tartottuk. A meghívott célcsoportok a következők voltak: a tantestület, az iskola dolgozói, a szülők, az iskolafenntartó, a helyi közösség más szereplői. A műhelyen az iskola igazgatója és 11 pedagógusa vett részt. A trénerek iskolájukon túl több civil szervezetet is képviseltek: Nagy Tamásné Zsuzsa – Balatonederics (Nők a Balatonért E., MKNE) Vásárhelyi Judit – Vigántpetend, Bp. (MKNE, Független Ökológiai Központ, Védegylet) és Verrasztóné Losonczy Anna – Veszprém (MKNE, Paloznaki Teleház).

A műhely szakmai háttéréként tekintett kérdések a következők voltak:

1. A helyi önkormányzatok és szervezetek szerepe a riói folyamatban: a helyi értékek és tennivalók a XXI. században: az iskola kulcsszerepe
2. Az európai vidékfejlesztési charta: az agrárium újonnan értelmezett szerepe: a termelés és a nem importálható vidéki közjavak védelme
3. A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program mint segítő elv
4. A környezeti nevelés iránya Magyarországon: integrált/tantárgyközi. A helyi természetföldrajzi értékekre alapozott helyi tanterv
5. A „Szűkebb hazánk a Balaton-felvidék, 2000” c. népfőiskola ajánlásai
6. A 2000. évi monostorapáti tréning ajánlásai
7. a 2003. évben készült pedagógus-programok a Káli-medencében.

A műhely során a következők voltak a napirenden:

Ismerkedés, emberi kapcsolatok: az empátiát, beleérző képességet gyakorló ismerkedési játékon túl maga a két napos együttlét a magányos vadászházban, a közös munka, séta, étkezések, játékok kiegészültek a résztvevők élénk, előre nem tervezett beszélgetéseivel. A szokatlan helyzetben keveset aludtak, sok mindent megbeszéltek, részleteztek, tisztáztak: közelebb kerültek egymáshoz.

Az értékek és problémák összefüggései: az ötletroham során mindenki legalább egy megőrizni való értéket és egy megoldásra vagy enyhítésre váró problémát említett a településsel kapcsolatban. A megőrizni való értékek és a megoldásra váró problémák közül – a résztvevők létszámának megfelelően – három-három kérdéscsoportot vontunk össze, illetve választottunk ki. Mindegyik kérdéskörrel két ember dolgozott: minden kérdést ütköztettek az összes többivel, keresve, hogy van-e köztük kapcsolat. A megállapított kapcsolatokat – az őket képviselő résztvevőket - színes gyapjúfonalak kötötték össze pókháló gyanánt. Láttuk, hogy egyetlen szál érintésekor a többi is megrezdül, tapasztaltuk, hogy a sokszoros összefüggések ellenére is elmozdulhatnak az egyes kérdések – ha a többi, vele összefüggő tényező is figyelemmel van rájuk.

Nagyvázsony öröm-bánat térképe: öröme okot adó helyeket dokumentáltak a rajzok, írásos említések, pl. a címer: Kinizsi nélkül Nagyvázsony sincs, a nagyskola: van munkahelyünk, a gólyafészek, az Iskola utca: szép, virágos és a szelektív szemétgyűjtés: van! - Bánatra okot adó helyekről szóltak a rajzok, írásos említések, pl. a gyermeklétszám alakulása: tíz év alatt 350 helyett csak 243, a vár állapota, környezete, széthordták a helytörténeti anyagát, a Zichy kastély: a sétányt lezárták a vázsonyiak előtt, stb. A rajzokat és írásokat Nagyvázsony vázlatos térképén helyeztük el.

A fenntarthatóság fogalma: A beszélgetés az autonómia és a fenntarthatóság példáinak segítségével a fenntarthatóság fogalmát hozta közelebb („barnamezős” és „zöldmezős beruházás” akár a háztartásunkban, a hagyományos parasztgazdaságok példája (nem volt hulladék, hiszen mindent hasznosítottak, a takaréktűzhely, a „lassú étkezés”, az „ingyen” használt erőforrások értékelése, stb.

Nagyvázsony jövőképe – milyen lesz a település kb. 20 év múlva, pl. lesz uszoda, virágzik a falusi turizmus, a gyermeklétszám növekszik a lélekszám növekedésével, a társközségek között jó a kapcsolat, a településen gyermekorvos is dolgozik, Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület jól működik, stb.

Mit tehet az iskola pl. az erdőért vagy a vízért a tanítás órán, a tanítási óra után, szorgalmi időszakban, az erdei iskolában, a szorgalmi időszakon kívül és az iskola kapuján kívül.

Partnerek kerestetnek az eljövendő nemzedékek jogainak védelméhez (gazdák? önkormányzat? nyugdíjasok?). Beszélgettünk az együttműködő tervezésről is.

Drámajáték: a játék meglepetés, spontán program volt. A beleérző képesség fejlesztését, a testi és lelki rugalmasságot, ellazulást szolgálta, helyzetek megformált, csoportos megjelenítésére hívta meg a résztvevőket. *Cselekvési tervek vázlatai* készültek a Vizek, források védelmére, a vendéglátás, turizmus, műemlékek tantárgyankénti kidolgozására és Nagyvázsony hulladékgazdálkodására.

Az egyes programok lehetséges partnereit is összekerestük, a Horgászegyesülettől egészen a Magyar Turizmus Rt.-ig.

A műhelymunkát követő teendők is megfogalmazódtak: a közös jegyzetek leírása, elküldése a tantestületnek, az önkormányzatnak, az SzMK-nak, a program prezentációja az önkormányzatnál, a Diákönkormányzatnál, az SzMK-nál, az iskolaszéknél és a kisközségi iskolában. Felmerült még kiskönyvtár összeállítása az iskolakönyvtár számára, belépési nyilatkozat küldése a MKNE-be és a MKNE Balaton-felvidéki Csoportja életre hívása.

A műhely által elért közvetlen eredmények (az iskola nyeresége):

1. Az iskola katalizátor szerepének erősítése a helyi értékek védelmében, ezek áttekintése, megerősítése:
  - régebbi hagyomány: helytörténet
  - újabb törekvések: természeti értékek feltárása és védelme.
2. A helyi környezeti elemek bevonása a helyi tantervbe.
3. Cselekvő értékvédelem kezdeményezése, ill. folytatása: együttműködés más szektorokkal (önkormányzat, civil szervezetek, egyház, versenyszféra).

A műhely által elért közvetett eredmények (az egyesület nyeresége):

1. Tapasztalatok gyűjtése a fenntarthatóságra képzés terén az ENSZ „Tanulás a fenntarthatóságért” évtizede előtt,
2. A műhely és más környezeti nevelési projektek eredményeinek általánosítása, ajánlások megfogalmazása, módszertani minták közreadása.

Remélem, mondanom sem kell, hogy a kettő együtt pedig mindnyájunk közös, globális nyeresége!!

A kiadvány elkészítése

A hasonló című kiadvány elkészítésében Vásárhelyi Judit és Nagy Tamásné vettek részt, Nyiratiné Németh Ibolya lektorálta, akinek saját, cserkúti lakhelyén hasonló projekttel vannak tapasztalatai. 2004. február végén jelent meg 1000 példányban. A füzet 400.- Ft-ért kapható az Egyesület irodájában.

A Zöld Forrás Célelőirányzat döntése alapján kapott 922.000 Ft-ról elszámoltunk, a projekt eredményeiről beszámoltunk.

dr. Vásárhelyi Judit projektvezető

A Stratégia „meglendítése”

Egyesületünk egyik legnagyobb vállalkozása a *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia* megjelenítése és gondozása. 1998-ban adtuk ki a könyv első változatát tucatszámú civil szervezettel együttműködve és lelkes környezeti nevelők óriási csapatának munkájára támaszkodva. Az átdolgozott és bővített kiadás kidolgozásában – amely 2003-ben jelent meg – már húsznál is több zöld szervezet vett részt.

A száraz logika azt mondja, hogy minden terv csak annyit ér, amennyi meg is valósul belőle. S ez természetesen így van a *Stratégiával* is. Ezért már a kezdetektől törekedtünk arra, hogy az egyes fejezetek végén megfogalmazott javaslatokból minél több váljon is valóra. Bár vannak siker-történeteink, nem mondhatjuk, hogy a *Stratégia* gondolatai olyan nagyon eljutottak volna a célcsoportokhoz, célszemélyekhez. Ennek (többek között) az is lehet az oka, hogy irdatlan sok és sokféle célcsoportja van a *Stratégiában* megfogalmazott javaslatoknak. A kisgyerekeit nevelő családanyától az egyetemekig, a tanterembe belépő pedagógustól az oktatási miniszterig, a tudósoktól a papokig, a civil aktivistától a parlamenti képviselőig szinte mindenki talál neki szóló javaslatot a könyvben. Persze! – ha kézbe veszi és megtalálja.

Ezt a folyamatot kell tehát segítenünk, felgyorsítanunk. Azt, hogy minél több érintett kézbe vegye a könyvet, s megtalálja, megértse, elfogadja azokat a javaslatokat, amelyeknek éppen ő lehet a megvalósítója. A *Stratégiának* ez a fajta „lendületbe hozása” volt a célja annak a műhelynek, amelyet – a KöNKoMP-pal együttműködve – febr. 11-én rendeztünk meg. Meghívott szakértők szekciókban dolgoztak a *Stratégia* bizonyos témakörein. A szekciók és vezetőik a következők voltak:

1. Közigazgatás (Czippán Katalin)
2. Felsőoktatás (Victor András)
3. Önkormányzat, iskolafenntartó (Treiber Zsuzsa)
4. Pedagógusok (Tóthné Timár-Geng Csilla)
5. Civil szervezetek (Csonka András)
6. Család (Márki László)
7. Nyilvánosság, média (Hajtman Ágnes)
8. Kultúra (Bakonyi Gábor)
9. Bemutatóhelyek (Vásárhelyi Tamás)

A szekciók azt a feladatot kapták, hogy próbálják meg konkrétabbá tenni a fejezetek végén megfogalmazott javaslatokat, s minél egyértelműbben meghatározni azokat a célcsoportokat és módokat, amelyekhez és ahogyan a javaslatokat el kellene juttatni. Most is az derült ki, hogy ez a feladat elképesztően sokrétű és hatalmas. De legalább elkezdjük!

Victor András

Környezeti gazdaságtani szekció

Pogány Anikó vagyok, Bia és Blabá révén ismertem meg az egyesületet, a tokaji találkozón lettem tag. Végzettségemre nézve közgazdász vagyok. Nagyon sokáig nem szerettem a szakmámat, és csak mostanában, a környezeti közgazdaságtan kapcsán kezdek megbarátkozni vele. Jelenleg a Környezetvédelmi Minisztériumban dolgozom egy széndioxid emisszió-kereskedelmi rendszer bevezetésén.

Nagyon szívesen lennék tagja egy *Környezeti közgazdaságtan* szekciónak, akár olyan áron is, hogy magunk alapítjuk meg, a hasonló érdeklődőkkel együtt. A szekció nem csak közgazdászokhoz szólna, hanem minden érdeklődőt várna. Célja kettős: egyrészt

szemléletformálással segítene minket, mármint a résztvevőket, felnőtteket, érdeklődőket a feldolgozásával, megvilágításával; másrészt célja lenne a gyakorlatban a pedagógusok által használható pedagógiai segédanyagokat, háttéranyagokat gyártani a környezeti közgazdaságtan területén. Az első téren gondolok pl. a globalizáció-antiglobalizáció témakörre, a Legány András által is említett pénzközpontúságra, bankok, multik, stb. szerepére. Erről a témáról nagyon sok végletes álláspontot hallunk mindkét végletről. Másrészt alig van, akit ez a téma ne érdekelne, ne nyilvánítana akár időnként véleményt. Hogyan lehet itt és most ebben a kérdésben tájékozódni, akár szintetizálni, álláspontot kialakítani?

A második téren, a konkrét módszertani tanítási anyagok gyártása, segítése terén számos konkrét témát jelölhetünk ki és célozhatunk meg. Ilyen például a **fogyasztói szokások – vásárlói döntések** témaköre: hogyan lehet az oktatásban a fogyasztási szokásokat alakítani, tudatos és mérsékelt fogyasztóvá nevelni? Erről, ha minden igaz, egy kis anyag már szerepel Bia Kukorica-projektjében, amely kukorica termékeket vizsgál meg különböző szempontok szerint. De emellett a

A szekció tevékenysége során egyrészt egyes témákat dolgozna fel, híres vagy hírhedt nézeteket, akár meghívott előadók segítségével (ez utóbbit elsősorban Budapesten). Az oktatási anyagok előállításánál során először jó lenne egy képet kapni arról, hogy bármelyik kapcsolódó témában – tudatos és mérsékelt fogyasztóvá nevelés, fogyasztói szokások, vásárlói döntések; globalizáció, harmadik világ, development studies” (globális fejlődési problémák, társadalmi egyenlőtlenségek), vagy bármely más hasonló terület – jelenleg mi és hogyan van már jelen a magyar oktatásban. Ha bárkinek van tudomása róla, hogy egy tankönyvben/munkafüzetben egy rész vagy fejezet, vagy akár egy ennek szentelt önálló könyv vagy anyag létezik bármelyik felsorolt témában vagy más kapcsolódó területen, akkor nagyon köszönöm, ha röviden megírja nekem e-mailben a témát és a tananyagot. Emellett pedig a konkrét pedagógiai munkában használható anyagokat állítanánk elő és osztanánk meg.

Minden érdeklődőt szeretettel várok, és arra kérek, hogy írjon nekem egy e-mailt a pogany.aniko@zpok.hu e-mail címre. Ebben mindenképp adjátok meg az alap dolgokat (név, elérhetőségek, foglalkozás, oktatási intézmény ahol tanítasz; és ha lehet, térjete ki arra, hogyan tudnátok, szeretnétek részt venni a szekció munkájában. Az is írjon, akit „csak” érdekel, de nincs ideje, és szívesen részt venne benne akár passzívan is. Meglátjuk, hogy mit tudunk tenni, mi reális, mit lehet elérni.

Pogány Anikó

Nagyszülők környezeti nevelése Tiszadobon

Április első hétvégén Tiszadobon találkoztak nagypapák és nagymamák, hogy kicseréljék tapasztalataikat, illetve hogy új ismeretekkel gazdagodjanak. Mint a találkozó végén kiderült, a tervezett (szűk) három nap nem is olyan sok idő, ha az embernek van mondanivalója a társai számára, és ha az időt kellemes környezetben, kedves emberek társaságában töltheti el. Hogy mi minden fért ebbe az időbe, lássuk:

1. nap: Délben illetve délután érkeztek a vendégek egy kellemes környezetben lévő panzióba, ahol már nagyon vártuk a számunkra még ismeretleneket. Alig telt el néhány óra, amit a falu megismerésével töltöttünk (séta a holt Tisza partján, látogatás a helytörténeti gyűjteményben, templomokban), és már nem is voltunk egymás számára ismeretlenek.

A közös vacsora után ki-ki bemutatta a családját, különös figyelemmel az unokákra. Még ekkor elkészítettük (berzseltük) a hímestojásokat, amik reggelig a vöröshagyma levében áztak.

2. nap: Reggel a helyi szokásnak megfelelően az „ünnepi” reggeli húsvéti kalácskoszorú és tejeskávé volt. Utána nagy izgalommal szedegettük ki a hagymaléből a hímestojásokat. Gyönyörűek lettek! Ezután felelevenítettük a helyi húsvéti szokásokat. Megterítettük a díszes asztalt, és vártuk a locsolkodást. Meg is érkezett Szőke Sanyi bácsi, aki legényes locsolóverssel köszöntötte a „rózsaszálakat”, majd friss vízzel megöntözött valamennyiünket. Természetesen mindenki megkóstolta a finomságokat, a sonkát, kolbászt, főtt tojást, sárga túrót, és az édességként szolgáló vízen-kullogót.

Majd Victor András zsákjából előkerültek a „varázsfüvek”, amikből finom teákat főztünk, és közben alaposan kielemeztük, hogy ki mennyire ismeri a gyógynövényeket, és ki melyiket használja legszívesebben.

Ebédelni a Gyermekvárosba mentünk, amely az Andrassy-kastély területén van. Természetesen nem hagytuk ki a kastély-látogatást sem és sétáltunk a szépen rendezett parkban. A délutánt a Széchenyi István Általános Iskolában töltöttük. Ide érkezett a debreceni *Szeredás* együttes, akinek Vásári komédiáján mulathattak gyerekek és nagyszülők. Az előadás után olyan játszóházban vehettünk részt, ahol természetes anyagokból készült, és itt-ott már a feledés homályába merült játékokat készíthettek és próbálhattak a résztvevők. Volt kukorica-kapó, ugráló bohóc, bige, fateke, brügettyű, bodzapuska. Az apróbbak hímestojást is pingálhattak.

Természetesen előkerült András furulyája, aminek a hangja úgy vonzotta oda a gyerekeket, mint a mágnes. Úgy elrepült a délután, hogy alig vettük észre, hogy már 6 óra, és ideje „haza”-indulni.

A szálláshelyen közben bográcsban elkészült a finom öhön, amiből alaposan bevacsoráltunk. Az este során arról beszélgettünk, hogy mennyire fontos a nagyszülők és unokák kapcsolatában a mese, a mesélés. Milyen jó is lenne, ha minél többet tudnánk átadni az unokáknak abból a kincsből, amit az életünk során összegyűjtöttünk. Amit nem lehet pénzre váltani, mert annak mértékegysége nincs, és úgy nevezik, hogy szeretet és élettapasztalat. Na és persze jókedv, amire mindig példát is adtunk azzal, hogy sorra dűdölgattuk, énekelgettük azokat a kedves dalokat, amiket mi is még az öregektől tanultunk.

3. nap: A közös reggeli után „terepgyakorlatra” mentünk a Tisza-szabályozás emlékhelyeire, ami a falutól nem messze van. Itt állítottak emléket Gr. Széchenyi Istvánnak (aki itt tette az első kapavágást a folyamszabályozási munkákban), Vásárhelyi Pálnak (aki a mérnöki munkákat végezte) és Gr. Andrassy Gyulának (aki a terület

birtokosa és anyagi támogatója a munkálatoknak). Láthattuk azt is, hogy milyen a Tisza, amikor színültig tele van, ,s sehogyan sem lehet átjutni a túlsó partjára, ugyanis a komp nem tud menni, a pontonhíd pedig szétszedve pihen a part mentén.

„Sietős” ebéd után még leültünk egy kicsit, hogy búcsút vegyünk egymástól, értékeljük az eltelt napokat. Azt gondolom, hogy sok dologban nagyon hasonlóan gondolkodtunk, egymástól sok érdekeset tanultunk, de a legfontosabbnak szinte mindenki azt érezte, hogy nagy szükség van az ilyen – és hasonló – találkozásokra, és ha lehetőség lesz rá, szeretnénk megismételni ezt a három napot! Valahol, valamikor.

Rózi mama finom túrós csörögéjével bocsátottuk útra kedves vendégeinket, akik reményeink szerint nagyon jól érezték magukat nálunk.

Még két nagyon fontos dolog van, amit meg kell említenem:

- Köszönet azoknak, akik a pályázatot elkészítették, a találkozót szervezték és előkészítették (Saly Erika és Victor András), és a helyszínen a lebonyolításban részt vettek (Szőke Sándor és felesége Berta, Porkoláb Istvánné, Ádám Jánosné, Szopkó Istvánné, Handa János és felesége Marika). - Valamint köszönet azoknak, akik a pályázatot támogatásra érdemesnek találták, és ezzel lehetővé tették a továbbképzés megvalósítását.

Gadnai Gáborné
(Kati-mama)

Kenutúra

Kedves Bátrak! Vízbarátok!

Ismét hívunk benneteket evezni **június 19-én, szombaton**. Találkozunk a Boráros téren a 23-as busz végállomásánál **8:30-kor**. Ha kocsival jössz, akkor is ott találkozunk, és a továbbiakban felveheted, aki gyalogos. A XX. Vízisport utca 46-ban (ELTE Vízitelep) leszünk 9 órára. Ott átöltözhetsz és megismerkedhetsz a csapattal és a hajóddal. A kellő felhangolódás után irány délnek. Sajnos nem vitorlát bontunk, hanem evezőt ragadunk, de nem olyan vészes, ha még nem próbáltad, akkor sem. A fontos, hogy úszni tudj, ha nem vagy biztos magadban, szerezz egy mentőmellényt! Rétegesen öltözz, hogy a változó időjárásnak is megfelelj! Hideg élelem és innivaló ajánlott, mert a kocsmák elég messze vannak, még visszafelé is. Készülj fel a napsugár ellen (mert természetesen szép idő lesz, legalább is úgy terveztük)! Visszaérkezés 14-15 óra között a telepre.

Szeretettel várunk! Hívjatok, hogy várhassunk, meg ha kérdésed van! Czabán Dani: 226-3954

Czabán Judit

Stájer házi Erdészeti Erdei Oktatóközpont

„A természet értelemmel teli csodálatos könyv, amely nyitva áll mindenki előtt, és mindannyian olvashatunk benne.”

Kovolejszkij

Hazánk egyik legszebb hegyvidéki táján, az Alpokalján, a Kőszegi hegységben találjuk a Stájer-házakat, melyek kezelője, a Szombathelyi Erdészeti Részvénytársaság. E festői környezetben nyitotta meg kapuit Vas megye első **Erdészeti Erdei Iskolája**, amit 2004 tavaszára 28 fős szállóval bővítettünk ki. Így kultúrált, összkomfortos elhelyezést tudunk biztosítani a hozzánk látogatóknak, s a Nemzeti Alaptanterv által ajánlott, több napos programot is tudunk vállalni. Az oktatóközpont szerves részét képezi a millecentenárium évében átadott **Stájer-házi Erdészeti Múzeum**, mely a hegyet járó természetkedvelő turisták egyik kedvenc célpontja.

Iskolánk célja a múzeummal és a szállással egyetemben az, hogy bemutassa és megszerettesse a természetet, felhívja a gyermekek figyelmét a környezettudatos életmód fontosságára, valamint reális képet adjon hazánk, de elsősorban megyénk erdőgazdálkodásáról, az erdészek és a vadászok munkájáról. Nem titkolt szándékunk, hogy megváltoztassuk azt a téves szemléletet, amely szerint az erdőgazdálkodókat a társadalom csak favágóknak tekintse, a vadászokat pedig állatpusztítóknak!

Mindebben segítségünkre van a gyönyörű Kőszegi hegység és az ott található különleges flóra és fauna. A környezeti nevelés részeként elengedhetetlennek tartjuk a környék vadregényes tájain található számos történelmi emlék, illetve a helyi népszokások megismertetését is. Technikalizálódott világunkban ifjúságunk egyre jobban eltávolodik a természettől, ezért mi, erdészek, feladatunknak tartjuk, hogy kézenfogjuk „elcsatangolt” gyermekeinket, megmutassuk nekik a természetben rejlő milliányi csodát, s ezt hol is tehetnénk máshol, mint az ERDŐBEN!

Legfontosabb információink:

Az oktatóközpont március 15-től – november 15-ig működik (időjárástól függően), az iskolai foglalkozások egy 28 fős tanteremben és egy 16 fős kabinetben folynak. Ezáltal lehetőség nyílik csoportbontásra, vagy kis létszámú foglalkozás megtartására is.

Szállás, étkeztetés:

A szálláson 28 főt tudunk elhelyezni: egy 2, két 6 és egy 14 ágyas szobában, paplant, párnát és ágyneműt biztosítunk (igény esetén néhány pótágy beállítható). A szobákhoz külön zuhanyzók lettek kialakítva.

Foglalkozásaink a természet szépségei köré fűzve mutatják be az erdőt, mint a legösszetettebb szárazföldi életközösséget, mindenkor figyelembe véve az életkori sajátosságokat. Minden esetben szakvezetőt biztosítunk programjainkhoz.

Az esetlegesen felmerülő egyéni programigényeket is megpróbáljuk teljesíteni.

Előzetes bejelentkezés és időpont-egyeztetés a 06/94-329-977-es, vagy a 06/30-33-58-861-es telefonszámokon, Kun Margitnál lehetséges, bővebb információt is ezeken a telefonszámokon ad a Szombathelyi Erdészeti Rt.

Tagdíj

Az előző KÖR-ben megírtuk, hogy – közgyűlési határozat értelmében – 2004-ben a rendes éves tagdíj 1200 Ft. Sajnos nem írtuk le egyértelműen, hogy ebből következően hogyan változnak a többi tagdíjak. Egy másik közgyűlési döntés alapján

- a fiatalok (azaz 25 év alattiak, függetlenül attól, hogy diákok-e még) és a nyugdíjasok a mindenkori tagdíj felét fizetik; ebben az esetben tehát **600 Ft**-ot,
- a családi tagdíjat választók (az egy háztartásban élő tagjaink, a családtagok számától függetlenül) az alapdíj másfélszeresét, tehát jelen esetben **1800 Ft**-ot,
- és az intézményi tagok pedig a normál tagdíj tízszeresét, tehát **12000 Ft**-ot fizetnek.

Ezek az osztó- illetve szorzószámok (fele, másfélszerese, tízszerese) a továbbiakban is érvényesek lesznek (amíg csak egy közgyűlés nem dönt másképpen), függetlenül attól, hogy az alaptagdíj hogyan alakul.

Victor András

Beszámoló a közgyűlésről

Márc. 20-án megtartottuk ez évi rendes közgyűlésünket. A fő téma – mint ilyenkor mindig – az elmúlt évről szóló „közhasznúsági jelentés” megtárgyalása és elfogadása volt. Ez a hivatali, bürokratikus kifejezés lényegében azt takarja, hogy vállalt feladatainkból mit végeztünk el tavaly, s hogy hogyan gazdálkodtunk a ránk bízott pénzzel. A tartalmi és gazdasági beszámolót – vita után – a közgyűlés egyhangúan elfogadta. A vita tanulsága elsősorban az volt, hogy még jobban kellene vigyáznunk a törvényekben és a saját szabályzatainkban lefektetett előírásokhoz. A végleges, elfogadott jelentést ebben a KÖR számban mindenki elolvashatja, s így az is megismerheti, aki nem volt ott a közgyűlésen. (A jelentést egyébként az egyesület irodájában is kifüggesztjük, s a honlapunkra is feltesszük, hogy ezzel a nyilvánosságra hozatal követelményeinek eleget tegyünk.)

A hivatalos rész lezárása után meghallgattuk tiszteletbeli tagunk, Legány András előadását. Szubjektív hangvételű visszaemlékezést, összegezést mondott el az elmúlt húsz esztendőről; arról, hogy ő hogyan élte meg környezeti nevelői munkásságát, s ebben milyen szerepe volt az egyesületnek. Előadását egyrészt gyönyörűség volt hallgatni, másrészt fontos kortörténeti dokumentum is, amit összeszedett, hiszen olyan dolgokra

emlékezett vissza és olyan tényeket, adatokat, eseményeket elevenített fel, amelyeket rajta kívül más talán már nem is tud.

Szerény szendvics-ebédünket elköltve délután az elmúlt év nagyobb programjairól hallgattunk meg beszámolókat, valamint az ez évi tervekről beszélgettünk. Következő rendes közgyűlésünk 2005. elején esedékes. Annak a 2004. évi közhasznúsági jelentés elfogadásán kívül még egy fontos napirendi pontja lesz: a következő három éves ciklus választmányának és elnökségének megválasztása. A választással kapcsolatos teendőkre még visszatérünk a szeptemberi KÖR számban, de mindenkit kérünk, hogy már most kezdjen gondolkodni azon: kiket látna szívesen az egyesület vezető szerveiben.

Victor András

Farsangi bál volt...

A bált Behán Erzszi, Treiber Zsuzsa, Vásárhelyi Judit és nem utolsó sorban Vásárhelyi Tamás szervezte.

A meghívóban „Mit viszünk az Európai Unióba?” kérdésre, a szervezők javasoltak ötleteket a vállalkozó kedvű bálozóknak. A rendezők inspirálására remek jelmezek születtek.

A zsűrinek rendkívül nehéz dolga volt. Végül is „A szürkeállomány megszületése” első, a „Délibáb” második, a harmadik helyezett pedig a „Bicska” jelmezébe bújt tagtársaink lettek. A többi jelmezt pedig csak azért nem sorolom fel, nehogy kihagyjak valakit. Illetve mégis egyet, „Iluskát”, akit csak úgy lehetett felismerni, ha a János vitéz hiányzó részleteit a pontok helyére beírtuk.

Éjfélig mulathattak a bálozók. Aki megszomjazott, megéhezett azt a szokásos svéd asztal várta MKNE módra. Ezúttal is finomabbnál-finomabb remekművek kerültek a svéd asztalra.

Köszönjük a szervezőknek, a DJ-nek és a résztvevőknek a fergeteges mulatságot.

Jövőre is bálozunk!

Kunné Margit

A Stratégia a Magyar Polgármesterek V. Világtalálkozásán Gödöllő, 2004. április 5.

A NKNS 120 példányát Behán Erzsébet szervezésével juttattuk el annak egyik célcsoportjához, a helyi közösségekben dolgozó önkormányzatokért felelős, elkötelezett polgármesterekhez. Sikerült ugyanis kieszközölnie, hogy annak bemutatása a program része legyen. A találkozó környezetvédelmi szekcióját Persányi Miklós miniszter nyitotta meg. Az előadások fő témája az uniós források felhasználása volt különféle környezetvédelmi beruházásokra. Az NKNS-t sikerült úgy bemutatnom, mint a köztudottan olcsóbb és helyesebb *megelőzés* dokumentumát és eszközét. A szekciót nagy érdeklődés kísérte, városok és apró községek első emberei – az iskolafenntartás döntéshozói – figyelték a környezeti nevelési program értékei, a közösségi együttműködő tervezés haszna mellett szóló érveket. Büszkén képviseltem az okos és szép kötetet! Ezúton köszönjük aranygyapjas tagunk, dr.Bakonyi Gábor, a SZIE professzora segítségét a 120 kötet helyszínre szállításáért!!

Vásárhelyi Judit

Felhívás!

Kedves Tagtársak!

Szervusztok! Szeretném a figyelmeteket felhívni egy többnyelvű internetes anyagra, mely jó összefoglalókat, remek ábrákat, FELADATLAPOKAT tartalmaz légköri témákban. Jó lenne, ha minél többen ismernék az elérhetőséget és megismerhetnék. Egyelőre magyarul még nem áll rendelkezésre (bár magyar szerzői is vannak). A magyar változat is készülődben van. Mi németórán foglalkozunk a témákkal, s mondanom sem kell, nagyobb a sikere, mint a száraz papíroknak. A kevésbé érdeklődő diákok is tette sarkalja. Nyelv szakosoknak, földrajzosoknak is ajánlom. Amióta tudok róla, ha csak tehetem, a következőre kattintunk diákjaimmal német órán /szakmai német/: www.espere.net Mindenképpen érdemes megnézni. /A magyarok által írt rész egyik szerzője kérte, hogy aki használta az anyagot, esetleges észrevételeit juttassa el hozzájuk. A Weather basis/more címszó alatt található a magyarok által írt rész, s a szerzők elérhetősége. Köszönöm, hogy segítetek a hasznos anyag népszerűsítésében.

Durayné Vértesy Mária
Zsigmond téri Gimn.és Műszaki Szakiskola
1023 Bp., Lajos u.1-5./

Környezeti nevelés a középiskolában

Az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola vezetőtanárainak egy csoportja (Szászné Heszlényi Judit, Kéri András, Ferenengel András, Chikán Éva, Fodor Erika, Schróth Ágnes) évekkal ezelőtt elhatározta, hogy leírja azokat a tapasztalatait, amelyek a jó egy évtizedes környezeti nevelői munkájuk során összegyűltek. Ennek aktualitást adott, hogy az általuk szakmódszertanra oktatót ELTE környezettan tanár szakos hallgatók számára hiányként jelentkezett egy egyetemi jegyzet. Bár ez a könyv elsődlegesen a természettudományos alapképzettségű hallgatók környezeti nevelési szakmódszertani tankönyvének készült, haszonnal forgathatják a gyakorló környezeti nevelők is.

A könyv kitér a hagyományos témákra, mint például a levegő, víz, talaj, energia, hulladék, táborok, erdei iskola, de érint más olyan területeket is (pl.: civil szervezetek, pályázatírás, nemzetközi programok, zöld média, tantervkészítés, iskolai akciók, interaktív foglalkozások stb.), amelyek még fontosak egy környezeti nevelő számára.

A könyv alapelve, hogy egyrészt olyan ismereteket adjon, amelyek hasznosak egy tanár számára a szakmai felkészülésben, másrészt pedig javaslatot arra, hogy egy témát milyen módszerekkel lehet feldolgozni.

Szerkesztette: Schróth Ágnes

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ MÁTRAFÜREDEN!!!

Időpont: 2004. szeptember 17-18-19.

Helyszín: Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium /3232 Mátrafüred, Erdész u.11./

Szállás: Szakképző Iskola kollégiuma (4 ágyas szobák)

Program:

2004. szeptember 17. péntek

- 15.00 órától megérkezés Mátrafüredre, a szállás elfoglalása, regisztráció
- 15:30 Ismerkedés az erdészek műszereivel, felszereléseivel, és a tan-lőtérrel, valamint a mátrafüredi Palóc házzal
- 19.00 Vacsora – mindannyian együtt (pohárköszöntő, üdvözlés)
- 20.00 Köszöntők: A házigazdáké a szó – bemutatkozik a vendéglátó intézmény (Simon László igazgató), valamint az Országos Erdészeti Egyesület Erdei Iskola Szakosztály Titkára
- 21.00 Közös dolgaink (I. rész) – amiről az Egyesületben feltétlenül beszélnünk kell
- 23.00 Pihenés

2003. szeptember 18. szombat

- 05.15 Szarvasok nyomában – Szarvasbógés hallgatás
07.00 Reggeli
08.30 Ismerkedés a Mátra értékeivel (Túrák)
A.) Múzeum-túra: Gyöngyös, Gyöngyössolymos, Parádfürdő, Parádsasvár, (Recsk) múzeumai (buszos kirándulás)
B.) Mátra-Erdőrezervátum: Mátraházáig busszal, onnan a Sándor rétig gyalogtúra, majd ismét busszal a Kékestetőre
C.) A Kékestető meghódítása gyalogosan
Találkozás Magyarország legmagasabb pontján
15.30 Buszokkal visszaérkezés a kollégiumba
16.00 Környezeti nevelési könyvek, kiadványok csereberéje, árusítása
16.30 Közös dolgaink (II. rész) – az Egyesület ügyes-bajos dolgai
18.15 Vacsora
19.00 Filmvetítés: Gyarmati Livia – Táncrend
19.30 Tánctanulás Tóth Attila tánctanár vezetésével
21.00 Szabadprogram, pihenés

2003. szeptember 21. vasárnap

- 05.15 Szarvasok nyomában – Szarvasbógés hallgatás
07.00 Reggeli
08.30 „Erdőpedagógiai módszervásár” – ötletek, foglalkozások bemutatása
Közben a családtagoknak a Károly kilátó megtekintése
12.00 Ebéd
13.00 Közös dolgaink (III. rész)
Hazautazás

Az országos találkozó költsége előreláthatóan 11.000 Ft/fő. Az egyesületi tagok részére az MKNE 3000 Ft-os kedvezményt nyújt azoknak, akiknek nincs tagdíjtagozása. Mindenkit szeretettel várunk!

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Labanc Györgyi
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacímünk: 1397 Bp. Pf. 530.
E-mail: mkne@mail.datanet.hu

Irodánk: 1077 Bp. Almássy u. 6. fszt. 4.
Tel/Fax: 321-4796
Az iroda az alábbi időpontokban üzemel:
Kedden 15 – 18 óráig
Csütörtökön 9 – 12 óráig